

รายงานผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2
ที่เรียนเรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

นางผกาพรรณ ประสานจิตร์
ตำแหน่งครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง อำเภอตระการพืชผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ชื่อเรื่องวิจัย รายงานผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ที่เรียนเรื่อง ปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

ครูผู้สอน นางผกาพรรณ ประสานจิตร

สาขาวิชา ทัศนศิลป์

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา ทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชา ทัศนศิลป์ โดยการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 steps และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 33คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ทัศนศิลป์ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 20 ข้อ แบบประเมินแผนการใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก เป็นแบบแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อวิชา ทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD T- Test

ผลการวิจัยดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี คุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$)

ข

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์สมพงษ์ หาคำ และอาจารย์ศศิธร หาคำ ที่ปรึกษาโรงเรียนอนุบาลน่องหญิงที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆทุกขั้นตอน

ขอขอบพระคุณ นางศศิธร หาคำ ที่ปรึกษาโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง นางจันทร์เพ็ญ กุลโท รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง นางสาวพัชรา ทumnันท์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง นางนภาพร ภาเชื้อ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และนางศิวเนตร การกล้า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆเพื่อให้วิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นางธนพรณ แก้วจันดี ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลน่อง และนายบำรุงแก้วจันดี ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นางสาวพัชรา ทumnันท์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ที่ให้ความอนุเคราะห์งบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณครูนารี มรุตพันธ์ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการหาค่าทางสถิติ และคุณครูศิวเนตร การกล้า ที่ช่วยเหลือเทคนิคการใช้ระบบคอมพิวเตอร์

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ขอมอบแด่พระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ร่วมสร้างองค์ความรู้ในการอบรมปลูกฝังความดี และให้ความช่วยเหลือ ความรัก ความห่วงใย เป็นอย่างดีเสมอมา

ผกาพรรณ ประสานจิตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.....	5
- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	11
- แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถพื้นฐานจำเป็นของผู้เรียน.....	23
- แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	28
- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	28
บทที่ 3.....	36

วิธีการดำเนินการ.....	36
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	36
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	39
บทที่ 4.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 5.....	47
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	48
วิธีการดำเนินการศึกษา.....	48
สรุปผลการศึกษา.....	48
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	51
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	52
ภาคผนวก ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	หน้า
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างผลงานนักเรียน / ภาพ.....	98
ประวัติผู้จัดทำวิจัย.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงคุณภาพของแผนการจัดการเรียน จากการศึกษาตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงประสิทธิภาพของชุดเกมเพลง.....	43
ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียนวิชาทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs.....	44
ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นสาระที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ซึ่งชมความงดงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมทางศิลปะ สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ ด้วยการมีระเบียบวินัย มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาผู้เรียนด้านศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดเป็นเหตุเป็นผล ค้นหาผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพความเข้าใจ ผักการรับรู้ การสังเกต ที่ละเอียดอ่อน “งานปั้น” หรืองานประติมากรรมจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ เนื่องจากการปั้นต้องใช้กล้ามเนื้อมือทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตา หรือสร้างรูปทรง ในขณะที่การวาดภาพ 2 มิติ แต่การปั้นทุกคนจะได้เรียนรู้ และเกิดความเข้าใจกับรูปทรง 3 มิติได้ รู้จักเลือกใช้วัสดุ/อุปกรณ์ ที่หลากหลาย นำมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดรูปร่างต่างๆ ตามรูปแบบในธรรมชาติ รูปเรขาคณิต ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้ปั้นเอง (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลหนองหิน . 2556)

การจัดกิจกรรม “งานปั้น” งานประติมากรรม พัฒนาด้วยการปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติได้เทคนิคการปั้น (ดินน้ำมัน) แกะสลัก (โฟม) เทคนิคการประดิษฐ์ด้วยเศษวัสดุ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานแปลกใหม่ มีมุมมองใหม่ ส่งเสริมผู้เรียนด้านการคิด อย่างมีระบบ มีทักษะการทำงาน กับผู้อื่น รู้จักวิธีการแสวงหาคำตอบ มีทักษะในการตั้งคำถาม , ฟัง, พูด, อ่าน, ดู, สังเกต ตลอดจนรู้จักคิดตัดสินใจ ผู้เรียนเกิดทักษะเกิดการเรียนรู้เรียนรู้อย่างมีความสุข และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก จากการทดสอบระดับชาติมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าร้อยละ 50 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลการทดสอบ PISA) การที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น สถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียน โดยเฉพาะความสามารถพื้นฐานจำเป็น 3 ประการซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านภาษา (Literacy) 2) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และ 3) ความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability) วิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถพื้นฐานจำเป็นในด้านภาษา คำนวณ และเหตุผลนั้น ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายตามความแตกต่างของบริบทสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน และเนื้อหาที่ใช้สอน และเพื่อให้การดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายโรงเรียนอนุบาลหนองหินได้ดำเนินการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และได้เข้าร่วมในโครงการครั้งนี้ ได้พัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดเน้นของโครงการ กล่าวคือ เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 กิจกรรม คือ 1) Learning to question 2) Learning to search 3) Learning to construct 4) Learning to communicate และ 5) Learning to serve

โรงเรียนอนุบาลนื่องหญิงจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา 2556 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ผลการดำเนินงานพบว่า หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมไปแล้ว นักเรียนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการผลิตชิ้นงานในรูปแบบ 3 มิติ และขาดทักษะการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ ไม่กล้าแสดงออก รวมไปถึงถึงความคิดสร้างในการออกแบบชิ้นงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาดังผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยวิชาศิลปะ กับ 57.87 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของโรงเรียน ($\bar{X} = 70.00$) (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน 2556)

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 – STEPs ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลนื่องหญิงปีการศึกษา 2557 ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ และนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 – STEPs
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 – STEPs ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/ 2 เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs

2. ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 64 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 /2 โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง ที่เรียนวิชา ทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาโดยกำหนดแบบเจาะจง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก

3.3 ความพึงพอใจของเรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้ เวลา 4 ชั่วโมง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การปั้นและการแกะสลัก ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตลอดจนความสามารถด้านภาษา คำนวน และเหตุผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อตามการเรียนการสอนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs คือ 1) Learning to question 2) Learning to search 3) Learning to construct 4) Learning to communicate และ 5) Learning to service และทำการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ My family ความสามารถด้านภาษา ความสามารถคำนวน และความสามารถด้านเหตุผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรก กิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอนปกติที่ครูผู้สอนดำเนินการ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งๆ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้อย่างน้อย 1 กิจกรรมใน 5 กิจกรรม

ได้แก่ 1) Learning to question 2) Learning to search 3) Learning to construct 4) Learning to communicate และ 5) Learning to serve ซึ่งในแต่ละกิจกรรมมีนิยามดังนี้

1.1 Learning to question หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามเพื่อสร้างความรู้สึกรอยากรู้อยากเรียน เห็นคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่จะเรียน

1.2 Learning to search หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง โดยร่วมกันกำหนดขอบเขต แนวทาง วิธีการเรียนรู้ ประเด็นเนื้อหาหาย่อย แนวทางการบันทึกและสรุปผลการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ และลงมือศึกษาค้นคว้า ศึกษารวบรวมข้อมูล ศึกษาปัญหา ทดลองตามแผนที่วางไว้ เป็นการแสวงหาความรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

1.3 Learning to construct หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนนำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ประเมินค่า สรุปความคิดรวบยอด ความสำคัญ แนวคิด แนวทางการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสรุปขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงความรู้ของตนเอง

1.4 Learning to communicate หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ข้อค้นพบข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอเป็นชิ้นงานรูปแบบต่างๆ ตามความสนใจ พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่อชิ้นงาน

1.5 Learning to service หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนนำชิ้นงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินซึ่งกันและกัน รวมทั้งวางแผนการต่อยอดการเรียนรู้จากความสนใจ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ผลการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs กระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ 5 - STEPs ในการจัดการเรียนการสอน

4. แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาเขียนขึ้นในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ที่เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2557 ที่เรียนวิชา ทัศนศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดการเรียนการสอน

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs

2. ค้นพบรูปแบบการวิจัยในการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนโดยการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs วิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ได้แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูที่ทำการสอนวิชาทัศนศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทที่ 2

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ที่เรียน เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารหลักสูตร

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

1.2 ความสำคัญ/สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ/คำอธิบายรายวิชา/กำหนดการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก 4 ชั่วโมง

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถพื้นฐานจำเป็นของผู้เรียน

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

3.1 ความหมายของความพึงพอใจ

3.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

3.3 การวัดความพึงพอใจ

1. เอกสารหลักสูตร

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์ (Vision) (อนุบาลน้องหญิง; 2551)

มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ คู่คุณธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวทันเทคโนโลยีการสื่อสาร และถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากลอย่างสร้างสรรค์

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

เป้าหมาย (Goal)

1. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานตัวชี้วัด มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร และการศึกษาต่อ

ในระดับสูงขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

1.2 ความสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมตลอดจนนำไปสู่พัฒนาการสิ่งแวดล้อม และแสดงออกในทางสร้างสรรค์ พัฒนากระบวนการรับรู้ทางศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การเห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียดสามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ด้วยการใช้ความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทศศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วนความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ ๓ มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

- รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

การเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาว่าผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการรับรู้ การสังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็น

คุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและสิ่งรอบตัว พัฒนาเจตคติ สมาธิ รสนิยมส่วนตัว มีทักษะกระบวนการวิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ช่วยให้มีมุมมองและเข้าใจโลกทัศน์ กว้างไกล ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจมนทัศน์ด้านอื่นๆ สะท้อนให้เห็นมุมมองของชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความเชื่อ ความศรัทธา ทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ศิลปะ การเรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลง จินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและสากล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจที่งดงาม มีสมาธิ สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสมดุล อันเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตน และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรของการศึกษาเพื่อประชาชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียน และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี** เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ
9. มีความกตัญญู

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา/กิจกรรม		เวลาเรียน (ชม./ปี)
วิชาพื้นฐาน		
ท 15101	ภาษาไทย	160
ค 15101	คณิตศาสตร์	160
ว15101	วิทยาศาสตร์	80
ส 15101	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	40
ส 15101	ประวัติศาสตร์	40
พ 15101	สุขศึกษาและพลศึกษา	80
ศ 15101	ศิลปะ	80
ง 15101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80
ต 15101	ภาษาอังกฤษ	160
รายวิชาเพิ่มเติม		
จ 15201	ภาษาจีน	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
◆ กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ /เนตรนารี		40
◆ ชมรม ชุมนุม		40
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น		1,000

อธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ.15101 ชื่อรายวิชาศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
จำนวน 80 ชั่วโมง / ปี จำนวน 2 หน่วยกิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

.....

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ เกี่ยวกับ จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ แสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี การสร้างงานปั้นเพื่อถ่ายทอดจินตนาการด้วยการใช้ดินน้ำมันหรือดินเหนียว การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์และการสื่อความหมาย ในงานทัศนศิลป์ ประโยชน์และคุณค่าของงานทัศนศิลป์ งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมท้องถิ่น งานทัศนศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง ลักษณะของเสียงนักร้อง กลุ่มต่าง ๆ ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี บันไดเสียง ๕ เสียง Pentatonic scale โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง ดนตรีกับงานประเพณี บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี คุณค่าของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม

คุณค่าทางสังคม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบของนาฏศิลป์ จังหวะ ทำนอง คำร้อง ภาษาทำนาฏยศัพท์ อุปกรณ์ การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลง หรือท่าทางประกอบเรื่องราว การแสดงนาฏศิลป์ ระเบียบ ฟ้อน รำวงมาตรฐาน องค์ประกอบของละคร การเลือกและเขียนเค้าโครงเรื่อง บทละครสั้น ๆ ที่มาของการแสดงนาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ หลักการชมการแสดง การถ่ายทอดความรู้สึกและคุณค่าของการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ การแสดงพื้นบ้าน การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ การแสดงพื้นบ้าน

โดยผ่านกระบวนการ การทำงาน การฟัง การพูด การดู การสังเกต การสำรวจ การจดบันทึก การอธิบาย การบรรยาย การสืบค้น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การออกเสียง การจำแนกแยกแยะ การถาม การตอบ การเคลื่อนไหวร่างกายตามลักษณะต่างๆ ตลอดจน การลงมือปฏิบัติจริง

เพื่อให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทำงานเป็นขั้นตอน มีระเบียบ มีวินัย มีความอดทน มีน้ำใจ มีความขยัน มีความรับผิดชอบ ตั้งใจใฝ่เรียนรู้ มีความกตัญญู มีความประหยัด มีความปลอดภัย ใช้ของให้คุ้มค่า เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ รอบคอบ อนุรักษ์ความเป็นไทย อยู่อย่างพอเพียง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

รหัสตัวชี้วัด

ศ. 1.1 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3 ป.5/4 ป. 5/5 ป.5/6 ป. 5/7

ศ. 1.2 ป.5/1 ป.5/2

ศ. 2.1 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3 ป.5/4 ป. 5/5 ป.5/6 ป. 5/7

ศ. 2.2 ป.5/1 ป.5/2

ศ. 3.1 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3 ป.5/4 ป. 5/5 ป.5/6

ศ. 3.2 ป.5/1 ป.5/2

รวม 26 ตัวชี้วัด

แบบการวิเคราะห์เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชาการระดับประถมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวชี้วัด (รายวิชา พื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง / ท้องถิ่น			สาระสำคัญ
	ความรู้	ทักษะ / กระบวนการ	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	
ศ 1.1 สร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์ตาม จินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์				

วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 1. บรรยายเกี่ยวกับ จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่างๆที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์	● จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่างๆในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์	- การสังเกต - การสำรวจ - การวิเคราะห์ - การบรรยาย	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย	- จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่างๆในสิ่งแวดล้อมเป็นงานทัศนศิลป์

ตัวชี้วัด (รายวิชา พื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง / ท้องถิ่น			สาระสำคัญ
	ความรู้	ทักษะ / กระบวนการ	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	
2. เปรียบเทียบ ความแตกต่าง ระหว่าง งาน ทัศนศิลป์ ที่ สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และ วิธีการต่างกัน	●ความแตกต่าง ระหว่างงาน ทัศนศิลป์ (บูรณาการอาเซียน)	- การสังเกต - การ เปรียบเทียบ - การวิเคราะห์ - การอภิปราย	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- ความแตกต่าง ระหว่าง งาน ทัศนศิลป์ ที่ สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ต่างกัน
3. วาดภาพโดยใช้ เทคนิคของแสงเงา น้ำหนักและวรรณะ สี	●แสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี (บูรณาการอาเซียน)	- การจำแนก - การสังเกต - การวิเคราะห์ - การ เปรียบเทียบ	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- เทคนิคการวาดภาพ โดยใช้แสงเงา น้ำหนักและวรรณะสี
4. สร้างสรรค์งาน ปั้นจากดินน้ำมัน หรือดินเหนียว โดย เน้นการถ่ายทอด จินตนาการ	●การสร้างงานปั้นเพื่อ ถ่ายทอดจินตนาการ ด้วยการใช้ดินน้ำมัน หรือดินเหนียว	- การจำแนก - การสังเกต - การวิเคราะห์	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- งานปั้นจากดิน น้ำมันและดินเหนียว เป็นการถ่ายทอดตาม จินตนาการ

ตัวชี้วัด (รายวิชา พื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง / ท้องถิ่น			สาระสำคัญ
	ความรู้	ทักษะ / กระบวนการ	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	
5. สร้างสรรค์งาน พิมพ์ภาพ โดยเน้น การจัดวางตำแหน่ง ของสิ่งต่างๆในภาพ	● การจัดภาพในงาน พิมพ์ภาพ	- การสังเกต - การวิเคราะห์ - การจำแนก	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- การจัดตำแหน่งของ สิ่งต่างๆในภาพเป็น การสร้างสรรค์งาน พิมพ์ภาพ
6. ระบุปัญหาใน การจัดองค์ประกอบ ศิลป์และการสื่อ ความหมายในงาน ทัศนศิลป์ของ ตนเอง และบอก วิธีการปรับปรุงงาน ให้ดีขึ้น	● การจัด องค์ประกอบศิลป์และ การสื่อความหมายใน งานทัศนศิลป์ (บูรณา การอาเซียน)	- การจำแนก - การสังเกต - การบรรยาย - การวิเคราะห์ - การระบุ	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- การจัด องค์ประกอบศิลป์ และการสื่อ ความหมายเป็นงาน ทัศนศิลป์
7. บรรยาย ประโยชน์และ คุณค่าของงาน ทัศนศิลป์ที่มีผลต่อ ชีวิตของคนในสังคม	● ประโยชน์และ คุณค่าของงาน ทัศนศิลป์ (บูรณา การอาเซียน)	- การสังเกต - การบรรยาย - การวิเคราะห์	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - มุ่งมั่นในการ ทำงาน	- ประโยชน์และ คุณค่าของงาน ทัศนศิลป์มีผลต่อชีวิต ของคนในสังคม

ตัวชี้วัด (รายวิชา พื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง / ท้องถิ่น			สาระสำคัญ
	ความรู้	ทักษะ / กระบวนการ	คุณลักษณะฯ	
ศ 1.2 เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่า งานทัศนศิลป์ที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิ ปัญญาไทยและสากล 1. ระบุดูและบรรยาย เกี่ยวกับลักษณะ รูปแบบของงาน ทัศนศิลป์ในแหล่ง เรียนรู้หรือนิทรรศการ ศิลปะ	● ลักษณะรูปแบบของ งานทัศนศิลป์	- การจำแนก - การสังเกต - การบรรยาย - การระบุ	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - ซื่อสัตย์ - มุ่งมั่นใน การทำงาน	- แหล่งเรียนรู้หรือ นิทรรศการศิลปะ เป็นลักษณะและ รูปแบบของงาน ทัศนศิลป์
2. อภิปรายเกี่ยวกับ งานทัศนศิลป์ที่สะท้อน วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาในท้องถิ่น	● งานทัศนศิลป์ที่ สะท้อนวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น	- การสังเกต - การบรรยาย - การอภิปราย	- ใฝ่เรียนรู้ - มีวินัย - มุ่งมั่นใน การทำงาน	- งานทัศนศิลป์ สะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาในท้องถิ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

โลกปัจจุบันนี้ถือได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ จากทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ทำให้กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง แม้แต่ในวงการทางการศึกษาเอง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนคุณครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงนี้ สำหรับการดำเนินการวิจัยการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ของโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ในครั้งนี้ ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา ใช้กระบวนการวิจัยโดยแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายหลักในครั้งนี้นี้คือครูผู้สอน ซึ่งมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิด การเรียนรู้

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) วิจารณ์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย

1. ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก
2. ศิลปะ
3. คณิตศาสตร์
4. การปกครองและหน้าที่พลเมือง
5. เศรษฐศาสตร์
6. วิทยาศาสตร์
7. ภูมิศาสตร์
8. ประวัติศาสตร์

วิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อ การจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

1. ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness)
2. ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy)

3. ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)
4. ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
5. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่

1. ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
3. การสื่อสารและการร่วมมือ

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้

1. ความรู้ด้านสารสนเทศ
2. ความรู้เกี่ยวกับสื่อ
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
2. การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
3. ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
4. การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability)
5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C ทักษะดังกล่าวนี้เป็นความสามารถทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ การคิด ทักษะที่การอยู่ร่วมกัน ตลอดจนทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะ 3R ประกอบด้วย Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้), และ (A)Rithmetics (คิดเลขเป็น)

2. ทักษะ 7C ประกอบไปด้วย

2.1 Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)

2.2 Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)

2.3 Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างด้านวัฒนธรรม และความต่างด้านกระบวนทัศน์)

2.4 Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

2.5 Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

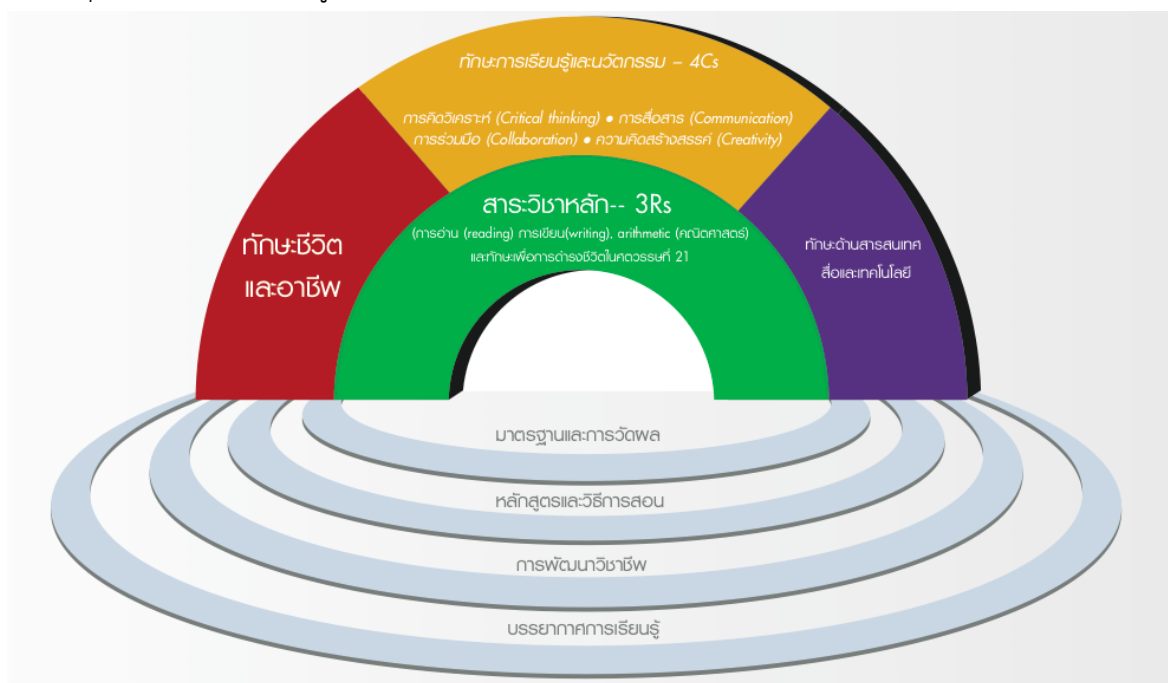
2.6 Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

2.7 Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 (วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. 2554) ซึ่งได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่แสดงผลลัพธ์ของนักเรียนและปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21 ดังภาพที่ 2

ภาพแสดงกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ที่มา (<http://www.qlf.or.th/>)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

จากแนวคิดของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าว การวิจัยการพัฒนาคูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ของโรงเรียนอนุบาลน้องหญิง กำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อนำสู่การพัฒนาคูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คาดหวังตามกรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามโครงการนี้มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered Approach) ซึ่งยึดหลัก การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) และมุ่งการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ของผู้เรียนในด้านภาษา (Literacy) ด้านคำนวณ (Numeracy) และด้านเหตุผล (Reasoning ability) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการและวิธีการของผู้เรียนในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องเฉพาะตัว การตีความหมายของสิ่งที่เรียนรู้เป็นไปตามประสบการณ์เดิม ความเชื่อ ความสนใจ ภูมิหลัง ฯลฯ การสร้างความรู้เป็นกระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคม ทฤษฎีนี้มีรากฐานสำคัญมาจากแนวคิดของปีอาเจ (Piaget) และวิก็อตสกี (Vygotsky) นักจิตวิทยากลุ่มการรู้คิด (Cognitivism) ที่สนใจศึกษาเรื่องพัฒนาการทางการรู้คิด ซึ่งเป็นกระบวนการของสมองในการปรับ เปลี่ยน ลด ตัดทอน ขยาย จัดเก็บและใช้ข้อมูลที่ได้รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส ความหมายของสิ่งที่รับรู้สำหรับแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามประสบการณ์จากแนวคิดดังกล่าว นำสู่การประยุกต์ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งเน้นที่กระบวนการสร้างความรู้ ผู้เรียนต้องฝึกฝน การสร้างความรู้ด้วยตนเอง

- 2) เป้าหมายการเรียนรู้เปลี่ยนจากการถ่ายทอดสาระการเรียนรู้ที่ตายตัวเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้
- 3) ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้จัดกระทำ ศึกษาสำรวจ ลองผิดลองถูก จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ
- 4) ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความรู้ร่วมกัน
- 5) ให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียน ตั้งกฎระเบียบ รับผิดชอบและแก้ปัญหาการเรียนของตนเอง
- 6) ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ การเรียนรู้เปลี่ยนจากการให้ความรู้เป็นการให้ผู้เรียนสร้างความรู้
- 7) การประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น

1.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

การเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมีความหมายต่อผู้เรียน จะอยู่คงทนไม่ลืมได้ง่าย สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดี และเป็นฐานให้สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้นโดย เพเปอร์ท(Papert) แห่งสถาบันเทคโนโลยี แมสซาชูเซตส์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของปีอาเจ เช่นเดียวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีนี้มีจุดเน้นที่ การใช้สื่อเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสร้างสาระการเรียนรู้ และชิ้นงานต่างๆ ด้วยตนเอง ในบรรยากาศที่มีทางเลือกที่หลากหลายตามความถนัด ความสนใจ ให้ผู้เรียนที่มีวัย ความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ที่แตกต่างกันได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันสร้างสรรค์ความรู้และชิ้นงาน และพัฒนาทักษะทางสังคม ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร และมีความสุข

จากแนวคิดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามโครงการวิจัย กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 กิจกรรม (Big Five Learning) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) Learning to Question เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนตั้งคำถาม เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกอยากรู้อยากเรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน
- 2) Learning to Search เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ของตนเองโดยร่วมกันกำหนดขอบเขต แนวทาง วิธีการเรียนรู้ ประเด็นเนื้อหาย่อย แนวทางการบันทึกและสรุปผลการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ และลงมือศึกษาค้นคว้า ศึกษารวบรวมข้อมูล ศึกษาปัญหา ศึกษาทดลอง ตามแผนที่วางไว้ เพื่อแสวงหาความรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

3) Learning to Construct เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำข้อมูลมาร่วมกันวิเคราะห์อภิปราย เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ประเมินค่า สรุปความคิดรวบยอด คุณค่าความสำคัญ แนวคิดแนวทางการ ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสรุปขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงความรู้ของตนเอง

4) Learning to Communicate เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ข้อค้นพบ ข้อสรุปที่ได้จากการ เรียนรู้มานำเสนอเป็นชิ้นงานรูปแบบต่างๆ ตามความสนใจ พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ ขั้นตอนวิธีการ เรียนรู้ และแสดงความรู้สึกต่อชิ้นงาน

5) Learning to Serve เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำชิ้นงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินซึ่งกัน และกัน รวมทั้งวางแผนการต่อยอดการเรียนรู้จากความสนใจ

ทั้ง 5 กิจกรรมนี้ ไม่ใช่ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เพียงแต่เป็นหลักให้ครูตระหนักว่าในการจัด การเรียนรู้ ในแต่ละหัวเรื่องนั้นผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ โดยมีจุดเน้นสำคัญคือส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยความรู้สึกอยากรู้ อยากเรียน เป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง มีโอกาสได้วางแผนการเรียนรู้ กำหนด ขอบเขตแนวทางการเรียนรู้ของตนเอง ลงมือเรียนรู้ตามแผนและควบคุมกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง นำข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้วิเคราะห์อภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์สรุปความรู้ของตน แล้ว จัดทำชิ้นงานเพื่อรายงานผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามความสนใจ ทำให้ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับเป็นรูปธรรมชัดเจน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันประเมินปรับปรุงผลการ เรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ Bigfive Learning

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 กิจกรรมมีดังนี้

1. Learning to Question

1) นำข่าว กรณีตัวอย่าง ประสบการณ์จริง เพลง เกม รูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ ฯลฯ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ เพื่อศึกษา รายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2) ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ศึกษาว่าเป็นสภาพปัญหา เป็นเรื่องปกติ หรือเป็นเรื่องของความคิด ความงาม หาสเหตุที่มาของเรื่องราว สาเหตุหลัก สาเหตุรอง ผลที่เกิดขึ้น ผลดีผลเสีย ผลตรงผลกระทบ ผล ต่อส่วนบุคคล ต่อส่วนรวม เปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของข้อมูลด้านต่างๆ สรุปลักษณะสำคัญ

3) ช่วยกันสรุปว่าจะเรียนรู้ร่วมกันเรื่องอะไรมีความสำคัญคุณค่า ประโยชน์ ต่อตัวผู้เรียน ครอบครัว สังคมประเทศชาติอย่างไร

2. Learning to Search

1) ช่วยกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนว่าเรียนรู้เพื่ออะไร ทำไมต้องเรียนรู้ รู้แล้วได้อะไร และร่วมกันเสนอขอบเขต วิธีการ แนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ โดยเสนอประเด็นรายการ เนื้อหาย่อยที่จะเรียนรู้ เสนอวิธีการหาความรู้ แหล่งข้อมูลการเรียนรู้ วิธีการบันทึกผลการเรียนรู้ และสรุป รายงานผลการเรียนรู้ตามความถนัดความสนใจ วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับตนเอง

- 2) ร่วมกันอธิบายและรับฟังแผนการ แนวทางการเรียนรู้ และเหตุผลของกันและกัน
- 3) ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย จุดอ่อน จุดแข็ง ข้อจำกัดและลักษณะร่วมของแผนการ แนวทางการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุด
- 4) ตัดสินใจร่วมกันเลือกแผนการ แนวทางการเรียนรู้ที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด วิเคราะห์งานจัดแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ให้กับสมาชิกทุกคนแล้วร่วมกันสร้างเครื่องมือบันทึกข้อมูลการเรียนรู้ และประเมินผล
- 5) ลงมือศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทดลองร่วมกันตามแผนที่วางไว้

3. Learning to Construct

- 1) บันทึกข้อค้นพบ ข้อมูลกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทำงาน ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค
- 2) ร่วมกันประเมินและปรับปรุงในระหว่างกระบวนการเรียนรู้
- 3) นำข้อค้นพบ ข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ศึกษารวบรวมข้อมูล ศึกษาทดลอง ฯลฯ ของตนมา ตรวจสอบประเมิน ค่าความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ถูกต้อง และหาข้อมูลเพิ่มเติมกรณีที่เป็น

4. Learning to Communicate

- 1) ผลัดกันนำเสนอข้อค้นพบ ข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ แล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์อย่างกว้างขวางเพื่อจำแนกรายละเอียด เปรียบเทียบ จัดลำดับ หาลักษณะร่วม จัดกลุ่ม วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย หาเหตุผล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ กำหนดคุณค่าความสำคัญ เรียบเรียง สร้างข้อสรุป
- 2) ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้ กำหนดเป็นความคิดรวบยอด ความรู้ แนวคิด ข้อปฏิบัติ ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง รวมทั้งสรุปขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

5. Learning to Serve

- 1) ร่วมกันจัดทำชิ้นงานโดยนำความรู้แนวคิด ข้อปฏิบัติของผู้เรียนที่ได้ค้นพบมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความสนใจ รวมทั้งบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ แสดงความรู้สึกที่มีต่องาน และกระบวนการทำงาน
- 2) นำชิ้นงานมาแสดงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินชิ้นงานซึ่งกันและกัน วางแผนการศึกษาต่อเนื่องในเรื่องที่ตนสนใจนอกเวลาเรียนในรูปแบบโครงการ

หลักการจัดการเรียนรู้

การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงานของตนใหม่หลายอย่าง ซึ่งสามารถสรุปหลักการปฏิบัติได้ดังนี้

1. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ศรัทธาและเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ทุกคนใฝ่ดีและปรารถนาความสุข ความสำเร็จในชีวิต
2. ตระหนักว่าผู้สอนไม่ใช่ผู้บอกความรู้ แต่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ อำนาจการให้เกิดการเรียนรู้ จัดเตรียมกิจกรรมช่วยเหลือดูแลให้ความสะดวก และให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้

3. การพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน 3 ด้านคือ ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล รวมทั้งการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะหลอมรวมบูรณาการ
4. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระย่อยที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความจำเป็นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนและท้องถิ่น
5. การกำหนดเวลาเรียนแต่ละแผนที่เหมาะสมให้ผู้เรียนมีเวลาเพียงพอที่จะใช้กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และสามารถจัดเวลาในการสอนได้ตามตารางสอนปกติ
6. การสร้างความรู้สึกรักอยากรู้ อยากเห็นให้กับผู้เรียนเป็นก้าวแรกของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ความสนใจใคร่รู้ในสิ่งที่เรียน ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จตามจุดประสงค์
7. ผู้เรียนเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริง มีสิทธิ์ที่จะตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ฯลฯ ตามความถนัด ความสนใจ ผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนเลือกได้เหมาะสมกับตนเองและใช้ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้เป็นแนวทางในการคิดและปฏิบัติ
8. ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ มีจุดเด่นเฉพาะตัว ผู้สอนต้องค้นให้พบ และช่วยให้ผู้เรียนนำจุดเด่นและความสามารถของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
9. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอเพื่อวิเคราะห์อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง เพื่อจำแนกเปรียบเทียบ จัดลำดับ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ฯลฯ ทำให้สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
10. การให้ผู้เรียนนำความรู้ ข้อค้นพบนำมาจัดทำชิ้นงานในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัด ความสนใจ ทำให้ความรู้ความคิดของผู้เรียนเป็นรูปธรรมชัดเจน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจ ช่วยทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองมากยิ่งขึ้น
11. การใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างสาระความรู้และชิ้นงานต่างๆ ด้วยตนเองได้ดี
12. การใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ในลักษณะร่วมคิดร่วมทำช่วยให้มีความรู้ ความคิดกว้างขวางซับซ้อน หลากหลายยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาในทักษะต่างๆ เช่น ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางภาษา ทักษะด้านการรู้จักเข้าใจตนเอง เป็นต้น
13. การจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัด ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกัน ได้เรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน จะเอื้อให้เกิดการสร้างสรรค์ชิ้นงานและความรู้ และช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย
14. การวัดและการประเมินผล เพื่อให้ทราบความสำเร็จและพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน ต้องประเมินอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แนวคิดการจัดการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนจะได้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง

ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้เผชิญสถานการณ์ผ่านกระบวนการคิด การปฏิบัติจริง จนตกผลึก เกิดเป็นความรู้ใหม่ของตนเอง ดังนั้นแนวคิดการจัดการเรียนรู้จึงมีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและครูผู้สอน ดังนี้

ประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง มีการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน มีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งมีคุณลักษณะและทักษะอันพึงประสงค์อื่นๆ อีกมากมาย ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้วิเคราะห์คุณค่าความสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้ วางแผน กำหนดขอบเขตแนวทางการเรียนรู้ของตนเอง ลงมือเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความถนัดความสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตน รู้จักและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น

2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลความรู้จากประสบการณ์จริง แล้วใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และทำชิ้นงานนำเสนอความรู้และกระบวนการเรียนรู้ของตนได้เป็นรูปธรรมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง รู้เข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างถ่องแท้ สามารถพูดได้ อธิบายได้ชัดเจน เห็นคุณค่า ความสำคัญ มีค่านิยมที่เหมาะสม มีทักษะในการปฏิบัติ ปฏิบัติได้ถูกต้องคล่องแคล่ว สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้เนื้อหาอื่นๆ และใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการด้านต่างๆ ทั้งกระบวนการคิดและกระบวนการปฏิบัติจริง คิดเป็น ทำได้ แก้ปัญหาเป็น สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เช่น สามารถคิดวางแผน คิดแก้ปัญหา วิเคราะห์วิจารณ์ และสรุป ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะกระบวนการปฏิบัติ ปฏิบัติงานอย่างมีแผน เป็นระบบ มีขั้นตอน มีการประเมินพัฒนาปรับปรุงชิ้นงาน มีทักษะในการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ฯลฯ

4. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ของตน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณค่า ความสำคัญได้รับการยอมรับ มีความสุขและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนถูกฝึกให้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยการคิดและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีงาม เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ ขยันอดทน มีทักษะทางสังคม ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้ทั้งชิ้นงานและความรู้สึกที่ดีต่อกัน

ประโยชน์ที่เกิดกับครูผู้สอน

สำหรับประโยชน์ที่ครูผู้สอนจะได้รับจากการปฏิบัติตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้นี้ สรุปได้ดังนี้

1. มีโอกาสได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิด จิตใจ ทักษะกระบวนการ เพราะครูไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่ถ่ายทอดความรู้ แต่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้ การฝึกฝนพัฒนาผู้เรียนย่อมหมายถึงการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนด้วย เพราะการสอนต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ที่เกี่ยวข้องมาก มีสิ่งใหม่ๆ ให้คิดทำและแก้ปัญหาตลอดเวลา ด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชาที่ต่างกัน และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน ทำให้ครูต้องศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิด ปฏิบัติจริงได้เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา วัย ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน ลงมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตและประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องย่อมมีผลทำให้ผู้สอนพัฒนาทั้งความรู้ ความคิด เจตคติและทักษะกระบวนการตามลำดับ

2. การทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ได้สมบูรณ์จนปรากฏผลอย่างชัดเจนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง มีการพัฒนาความสามารถตามเป้าหมาย ครูจะรู้สึกที่ตนเองประสบความสำเร็จในวิชาชีพครู มีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง รักและศรัทธาในอาชีพครู รักเด็ก รักโรงเรียน มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผู้เรียนและโรงเรียนมากขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ยึดหลักการที่เชื่อมั่นว่าทุกคนเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ทุกคนมีความสามารถ ใฝ่ดีและปรารถนาความสุข ความสำเร็จในชีวิต ผู้เรียนมีหน้าที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมิใช่ผู้บอกความรู้แต่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมการคิดและปฏิบัติกับเพื่อนๆ อย่างมีความสุข ครูทำหน้าที่เพียงคอยช่วยเหลือดูแล ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและปฏิบัติงาน ให้การเสริมแรงเพื่อสนับสนุนและให้กำลังใจและประคับประคองการเรียนรู้ของผู้เรียนสู่ความสำเร็จ บรรยากาศการเรียนรู้ข้างต้นจะทำให้ช่องว่างระหว่างครูกับผู้เรียนแคบลง มีความสนิทสนมเป็นกันเองมากขึ้น ด้วยความรักและปรารถนาดีที่มีต่อกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจ รักเคารพศรัทธา ครูผู้สอนมากขึ้นพร้อมที่จะเรียนรู้ และร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ดียิ่งขึ้น

4. การจัดการเรียนรู้เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ การที่ครูได้ศึกษาเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติพัฒนาตนเองจนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีคุณภาพตามเป้าหมายย่อมได้รับเกียรติ ยกย่องจากหน่วยงานจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง เพราะได้ชื่อว่าเป็นผู้ยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ทำให้สังคมยกย่องวิชาชีพครู

5. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ นับว่าครูมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์จรจรโลงสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าและได้ชื่อว่ามีคุณภาพการต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง เพราะการพัฒนาคนคือการพัฒนาชาติ

6. ครูที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพราะการปรับเปลี่ยนการสอนจากแบบเดิมที่ครูใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนแบบเน้นการอ่านจำ เรื่องหรือ

การสอนแบบบอกความรู้ต่างๆ มาเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดและปฏิบัติจริงจนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาการสอนที่สอดคล้องกับแนวดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวนโยบายปฏิบัติการเรียนรู้ของหน่วยงานทุกระดับ การพัฒนางานในหน้าที่การสอนได้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อตัวผู้สอนเองและต่อโรงเรียนในการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือรับการประเมินผลการปฏิบัติงานระดับต่างๆ เช่น การประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินมาตรฐานโรงเรียนของต้นสังกัด การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น

เงื่อนไขความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ มีเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จอยู่ที่การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน จากผู้ให้ความรู้ เป็นผู้ช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้เรียน ใช้กิจกรรมและคำถามกระตุ้นการคิดการปฏิบัติของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาและค้นพบความรู้ใหม่ด้วยตนเอง มีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง โดยสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เสริมแรงให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ พึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ครูมีทักษะการจัดกิจกรรมที่แยบยล สามารถสร้างความรู้สึกรักอยากเรียนความรู้สึกรักเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ความสำนึกรับผิดชอบต่อการเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหา ค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ของตนได้ด้วยตนเอง
2. ครูมีทักษะการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวางแผน คิดแก้ปัญหาวิเคราะห์จำแนก เปรียบเทียบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ฯลฯ สร้างข้อสรุป กำหนดเป็นหลักการ ข้อคิดแนวทางการปฏิบัติ ฯลฯ จัดทำชิ้นงาน เพื่อนำเสนอความรู้และวิธีการเรียนรู้
3. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีทางเลือกหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเนื้อหาสาระแหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ฯลฯ ตามความสนใจ เพื่อจะได้มีแรงจูงใจในการคิดการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
4. ครูมีทักษะการวัดและประเมินผล สามารถเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ทาให้ทราบความสำเร็จและพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน
5. จัดบรรยากาศของความร่วมมืออันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ความถนัดความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือดูแลกันและกัน ร่วมมือกันสร้างสรรค์ชิ้นงานและความรู้ เพื่อให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จและส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียน

จากลักษณะสำคัญ แนวทาง หลักการ ประโยชน์ และเงื่อนไขความสำเร็จของแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ข้างต้น จะเห็นว่าแนวคิดนี้จะมีส่วนช่วยให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงและช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ทั้งนี้เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้นอกจากมุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว โครงการวิจัยการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ของโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง มุ่งศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางภาษา ความสามารถด้านตัวเลข และความสามารถด้านเหตุผล ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) คือ ความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล

ความสามารถด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการอ่าน เพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อประเภทต่างๆ รู้จักเลือกอ่านตามวัตถุประสงค์ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกันในสังคม ใช้การอ่านเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต และสื่อสารเป็นภาษาเขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา และอย่างสร้างสรรค์

ความสามารถด้านคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดคำนวณความคิดรวบยอด และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ความสามารถด้านเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ข้อมูล/สถานการณ์/สารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจ โดยมีเหตุผลประกอบอย่างสมเหตุสมผล (บนพื้นฐานของข้อมูล หลักการ เหตุผล ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม)

โดยกรอบแนวทางการพัฒนามีดังนี้

1. จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมความสามารถหลายด้าน ไม่เน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมพัฒนาการในแต่ละด้านที่แตกต่างตามความเหมาะสม
3. ให้ผู้เรียนใช้ความแตกต่างหลากหลายให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข
4. ประเมินความสามารถของผู้เรียนด้วยสถานการณ์ที่ต้องใช้ความสามารถหลายด้านในการแก้ปัญหา จากเป้าหมายการพัฒนาอันได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ ทักษะพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านภาษา ตัวเลข และเหตุผล กอปรกับหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาครูจึงกำหนดแนวทางการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และจัดสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพิ่มในแผนการจัดการเรียนรู้เดิมของครู โดยเพิ่มการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน 3 ด้านด้วย คือ ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล

แนวความคิดการจัดการเรียนรู้นี้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และไม่สร้างความลำบากให้แก่ครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเสนอให้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่มาปรับ โดยการคงจุดประสงค์การ

เรียนรู้เดิมที่ครูกำหนดไว้เช่นเดิม (ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเนื้อหา) เพียงแต่ให้เพิ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน และในแต่ละแผนก็ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของเนื้อหาสาระว่าจะเอื้อไปในด้านใด

2. กำหนดเนื้อหาสาระเป็นหัวเรื่องใหญ่ แล้วให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นผู้กำหนดรายการเนื้อหาสาระย่อยตามความถนัดความสนใจด้วยตนเอง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้นี้ มุ่งตอบสนองความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การวางแผนกำหนดเนื้อหาสาระ ครูผู้สอนจึงเป็นเพียงผู้กำหนดกรอบกว้างๆ แล้วใช้คำถามกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนอภิปรายและคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล เพื่อกำหนดรายการเนื้อหาสาระย่อยที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจหรือเหตุผลความจำเป็นในชีวิตประจำวัน

3. กำหนดเวลาการเรียนรู้ ให้เพียงพอที่ผู้เรียนจะมีกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้นี้ มุ่งพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงต้องคิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายเหตุผลความสำคัญจำเป็นของสิ่งที่เรียน วางแผนกำหนดขอบเขต แนวทางวิธีการเรียนรู้ ลงมือเรียนรู้ บันทึกข้อมูลการเรียนรู้ นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ วิเคราะห์อภิปรายสรุปความรู้ร่วมกันและจัดทำชิ้นงาน เพื่อนำเสนอผลการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมเพื่อความภาคภูมิใจในความสำเร็จของการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ดังนั้นการกำหนดเวลาเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจึงต้องยืดหยุ่นและให้เวลาผู้เรียนมีโอกาสได้คิดและปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาและค้นพบความรู้ของตนเอง เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

4. ให้โอกาสผู้เรียนเลือกนำกระบวนการเรียนรู้ และวิธีเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ตามความเหมาะสม

แนวคิดการจัดการเรียนรู้นี้ มีใช้รูปแบบการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีกิจกรรมตายตัว แต่เป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกระบวนการ วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองมาใช้ที่เหมาะสม โดยมีครูทำหน้าที่ใช้กิจกรรมคำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ จำแนกเปรียบเทียบ ประเมินจัดลำดับ เพื่อตัดสินใจเลือกกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตนเอง และเมื่อตัดสินใจเลือกได้แล้วก็จะดำเนินกิจกรรมไปตามแนวทางของกระบวนการ วิธีการเรียนรู้ที่กำหนด เช่น เมื่อผู้เรียนตัดสินใจเลือกใช้วิธีการทดลอง ผู้เรียนต้องเป็นผู้สังเกตรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ตั้งปัญหา ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการทดลอง ลงมือทดลองและบันทึกสรุปผลการทดลอง นำเสนอข้อมูลวิเคราะห์อภิปราย สรุปความรู้ของตนเอง แต่ถ้าเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนก็ต้องเป็นผู้วางแผนกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าขอบเขตแนวทางการศึกษาค้นคว้า แหล่งข้อมูล วิธีการบันทึกข้อมูลความรู้ ลงมือศึกษาค้นคว้าตามแผน บันทึกข้อมูล นำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์อภิปรายสรุปความรู้ของตนเอง

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน 3 ด้านคือ ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้ของตน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองจากการคิดและปฏิบัติจริง การแสวงหาข้อมูลความรู้ บันทึก นำเสนอ วิเคราะห์ อภิปราย สรุป และจัดทำชิ้นงานเพื่อนำความรู้ที่ได้ค้นพบมาทำให้เป็นรูปธรรม เพื่อความภาคภูมิใจในความสำเร็จของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ความสามารถพื้นฐานด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความสามารถพื้นฐานแต่ละด้านของตนเองเป็นปัจจัยในการเรียนรู้สำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

6. กำหนดบทบาทของครูผู้สอนจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ กำหนดบทบาทให้ครูผู้สอนไม่ใช่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่ให้เป็นผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการคิด การปฏิบัติจริง เพื่อแสวงหาและค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง มีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง ด้วยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้เนื่องจากการได้รับประสบการณ์ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ คิดสังเคราะห์สรุปประมวลผลึกสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ของบุคคลนั้น และไม่มีใครทำให้ใครเกิดการเรียนรู้ได้ถ้าเขาไม่ปรารถนาที่จะเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ผู้เรียนต้องเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตน ความกระหายใคร่รู้และการลงมือหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในที่สุด

7. การกำหนดวิธีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน 3 ด้าน และการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การประเมินเพื่อให้ทราบความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนจึงต้องใช้การประเมินอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เหมาะกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ วุฒิภาวะและวัยของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การทดสอบ (ข้อเขียน/ปฏิบัติ) การตรวจจากชิ้นงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ ผู้เรียน/ผู้เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ก็สะดวกสำหรับผู้สอน ทั้งนี้เพราะ 1 ใน 5 ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญและมักเป็นกิจกรรมสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้คือ Learning to Serve หรือการให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัด ความสนใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อรายงานผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การนำชิ้นงานของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินและประเมินผลการเรียน จึงนับว่าเป็นแนวทาง การวัดและประเมินที่มีประสิทธิภาพ เพราะทำให้ทราบพัฒนาการและความสำเร็จที่แท้จริงของผู้เรียน ทำให้การทำชิ้นงานของผู้เรียนมีความหมายยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถพื้นฐานจำเป็นของผู้เรียน

การกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก จากการทดสอบ

ระดับชาติมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลการทดสอบ PISA) ความสามารถพื้นฐานหลักที่จำเป็นต่อผู้เรียน ที่ตอบสนองตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ ความสามารถด้านภาษา (literacy) ด้านคำนวณ (Numeracy) และ ด้านเหตุผล (Reasoning Abilities) โดยปีการศึกษา 2555 ได้จัดให้มีการประเมินความสามารถพื้นฐานหลัก 3 ด้าน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 496,196 คน จาก 28,204 โรงเรียนเพื่อการใช้ผลการประเมินในการพัฒนาความพร้อมของผู้เรียน

ผลการประเมินพบว่า ความสามารถด้านภาษามีคะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนน สูงสุดเท่ากับ 28 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.88 คิดเป็นร้อยละ 42.94 โดยมีนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 16.39 ระดับพอใช้ ร้อยละ 32.61 ระดับดี ร้อยละ 35.02 และระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 15.98 ความสามารถด้านคำนวณ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 30 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23 คิดเป็นร้อยละ 37.45 โดยมีนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 13.41 ระดับพอใช้ ร้อยละ 46.54 ระดับดี ร้อยละ 22.05 และระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 17.99 ความสามารถด้านเหตุผล มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 30 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.77 คิดเป็น ร้อยละ 45.92 โดยมีนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 21.54 ระดับพอใช้ ร้อยละ 27.24 ระดับดี ร้อยละ 33.12 และระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 18.10

ความสามารถด้านภาษาที่ควรปรับปรุง คือ การคาดคะเนจากเรื่องที่อ่าน การสรุปเรื่องราวจากเรื่องที่อ่าน และการนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวัน ความสามารถด้านคำนวณที่ต้องปรับปรุงคือ ด้านการวัด และการวิเคราะห์ข้อมูลความน่าจะเป็น สำหรับความสามารถด้านเหตุผล มีสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ การนำข้อมูลหรือสารสนเทศมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการวางแผน จากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถพื้นฐานทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปรับปรุงและพอใช้รวมกันประมาณ ร้อยละ 50 จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล เนื่องจากความสามารถทั้ง 3 ด้านเป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพของแต่ละบุคคล

ความหมายของความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล

ความสามารถด้านภาษา และด้านคำนวณ (literacy & numeracy) แต่เดิมคือ การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น แต่ในปัจจุบันความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ หมายถึง ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์วิพากษ์ รูปแบบที่ใช้ในการสื่อสาร ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และรวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลที่ใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย ส่วนการคิดเลขเป็น ก็มีได้หมายถึงการบวกลบ คูณ หาร แต่เพียงอย่างเดียวหากแต่ยังหมายถึง การมีความเข้าใจในความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เหมาะสม ในชีวิตประจำวันได้ การอ่านข้อมูลสารสนเทศที่นำเสนอในรูปแบบของคณิตศาสตร์ได้อย่างมีความหมาย เช่น การอ่านแผนภูมิ ตาราง ความสามารถด้านเหตุผล คือความสามารถในการเชื่อมโยงหรือนำสิ่งที่เรารู้มาแล้ว ไปใช้ในการตัดสินใจ ได้อย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงคุณธรรม

ความสามารถด้านภาษา(Literacy)

ความสามารถด้านภาษา หมายถึงความสามารถในการอ่าน เพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อประเภทต่างๆ รู้จักเลือกอ่านตามวัตถุประสงค์ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกันในสังคม ใช้การอ่านเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต และสื่อสารเป็นภาษาเขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา และอย่างสร้างสรรค์

ลักษณะสำคัญของความสามารถด้านภาษา

1. ความสามารถในการอ่านหมายถึง พฤติกรรมการรู้ ความเข้าใจ การสรุปสาระสำคัญ การวิเคราะห์ และการประเมินได้
2. รู้ หมายถึง ความสามารถบอกความหมาย เรื่องราว ข้อเท็จจริง และเหตุการณ์ต่างๆ
3. เข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ ขยายความ และสรุปอ้างอิง
4. สรุปสาระสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้อย่างสั้นๆ กระชับและครอบคลุม
5. วิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว ข้อเท็จจริง เหตุผล ข้อคิดเห็น คุณค่า และส่วนประกอบอื่นๆ
6. ประเมิน หมายถึง ความสามารถในการตัดสินความถูกต้อง ความชัดเจน ความเหมาะสม คุณค่า ตามเกณฑ์ที่กำหนด
7. สื่อประเภทต่างๆ หมายถึง สิ่งที่น่าเสนอเรื่องราวและข้อมูลต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำเสนอข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน นิทาน เรื่องเล่าสั้นๆ บทเพลง บทร้อยกรอง และสาระความรู้จากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
8. เลือกอ่านตามวัตถุประสงค์ หมายถึง สามารถพิจารณา กลั่นกรอง คัดสรรสิ่งที่จะอ่าน ตามจุดมุ่งหมาย
9. นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง สามารถเลือกนำความรู้ ความเข้าใจ สาระสำคัญ ความคิดและ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และประเมิน ไปใช้เป็นประโยชน์ใน การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ หรือตามจุดมุ่งหมายอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต
10. การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การใช้ความสามารถในการอ่านเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
11. สื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และความคิด จากการอ่าน โดยการบอกเล่าหรือเขียน อธิบาย วิเคราะห์ หรือประเมิน
12. สร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความรู้และความคิดใหม่จากการอ่าน เป็นภาษาเขียนที่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

ความสามารถด้านการคิดคำนวณ(Numeracy)

ความสามารถด้านคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดคำนวณความคิดรวบยอด และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับชีวิตประจำวัน

ลักษณะสำคัญของความสามารถด้านคำนวณ

1. ทักษะการคิดคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการบวก การลบ การคูณ และการหาร ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว

2. ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ จำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยม และร้อยละ ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตร ความจุ เวลา เงิน ทิศ แผนที่ และขนาดของมุม ชนิดและสมบัติของรูปเรขาคณิต แบบรูปและความสัมพันธ์ แผนภูมิและกราฟ การคาดคะเนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ

3. ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความสามารถด้านเหตุผล(Reasoning Ability)

ความสามารถด้านเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ข้อมูล/ สถานการณ์/ สารสนเทศที่เข้ามา เพื่อการตัดสินใจ โดยมีเหตุผลประกอบอย่างสมเหตุสมผล (บนพื้นฐานของข้อมูล หลักการ เหตุผล ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม)

ลักษณะสำคัญของความสามารถด้านเหตุผล

1. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจดจำข้อเท็จจริง ทฤษฎี หลักการ ที่ศึกษารวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม

2. ประสบการณ์ หมายถึง ความรู้เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้ ปฏิบัติ หรือได้พบเห็น เรื่องต่างๆ ในระดับบุคคล สังคม และสังคมโลก

3. วิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบ บอกความต่าง ความเหมือน สรุปหลักการ บอกความสัมพันธ์ เชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

4. สังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการสร้างข้อสรุปใหม่ ออกแบบ คิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของข้อมูลที่ผ่าน การวิเคราะห์ ประเมินแล้ว อย่างสมเหตุสมผล

5. ประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจ เลือทางเลือกอย่างสมเหตุสมผล มีประโยชน์ และสร้างสรรค์

6. เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การนำความรู้ ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้มาประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ให้สมเหตุสมผลตามหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์

7. เหตุผลทางสังคมศาสตร์ หมายถึง การนำความรู้ ประสบการณ์จากกฎเกณฑ์ ความเชื่อ วัฒนธรรม ค่านิยมทางสังคมศาสตร์มาประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างสมเหตุสมผล

8. เหตุผลทางการดำเนินชีวิต หมายถึง การนำความรู้ หลักการ กฎเกณฑ์ มาใช้ในการดำรงชีวิตหรือประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

บทบาทครูในการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น

ครูทำหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน การสอนที่ดีย่อมนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี ครูที่สามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษา ด้านคิดคำนวณและด้านเหตุผล ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมสร้างความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ระดับห้องเรียนถึงระดับชาติได้การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการสอนดังกล่าว มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน พัฒนาการด้านการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่านเพื่อการสรุปความ พัฒนาการด้านการเขียน ลายมือ การสะกดคำ
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ความเข้าใจและสื่อสารโดยใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์ การสำรวจ การตั้งสมมติฐาน การให้เหตุผล และใช้วิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานในการอ่าน การเขียน และสื่อสารผ่านการใช้ภาษาโดยมีผู้ฟังหรือผู้รับสารที่หลากหลาย
4. ความสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์
5. กลยุทธ์การสอนหลากหลายวิธีที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล โดยการบูรณาการผ่านรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน (Differentiate Instruction) การสอนเน้นทักษะ (Skill – Based) การทำงานเดี่ยว (Individualized learning) และกลุ่มร่วมมือกัน (Cooperative group work)
6. การพัฒนาวิธีการ หรือสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ตามหลักสูตร มากกว่าการใช้หนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว
7. การสนับสนุนผู้เรียนที่มีอุปสรรคในการเรียนรู้ หรือมีข้อเสียเปรียบในการเรียน
8. การพัฒนาวิธีการประเมินที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนไปทีละขั้น อย่างต่อเนื่อง
9. ความสามารถในการให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือคำแนะนำกับผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนที่เหมาะสมลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนและทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีที่สุด เป็นผู้นำในการเรียนรู้ การวางแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติตามแผน การสนับสนุนช่วยเหลือและการสอนงานและให้คำปรึกษาดูแลในการปฏิบัติตามแผน เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนาความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ผู้บริหารจำเป็นต้องทำให้ออกาสเหล่านี้เกิดขึ้น

1. โอกาสในการที่ท่านได้พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล

2. โอกาสในการที่ท่านได้พัฒนาความเข้าใจถึงกระบวนการประเมินที่ครูใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน การวิเคราะห์ความยากลำบากในการเรียนรู้ของนักเรียน และการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

3. โอกาสในการที่ท่านได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับครูเพื่อให้ครูสามารถพัฒนานักเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

1. การพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นกับการพัฒนาการ อ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน

ความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล เป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต้องเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน นักเรียนควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาความสามารถพื้นฐาน โดยมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน การเขียน และการคำนวณ หลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินเลื่อนชั้นและจบการศึกษา ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านหนังสือ ตำราเรียนและเอกสารและหรือสื่อต่างๆ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ หรือการสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และถ่ายทอดความคิดด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและนำเสนอตามลำดับขั้นตอน สามารถสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามขอบเขตและตัวชี้วัดที่กำหนดในแต่ละระดับชั้น โดยรูปแบบในการพัฒนาโดยการบูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ และต้องมีการตรวจสอบว่าผู้เรียนความสามารถตามตัวชี้วัดที่กำหนด

การบูรณาการการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีลักษณะสำคัญที่สัมพันธ์กับความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล เป็นอย่างดี ทั้งการอ่าน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า การอ่านจากหนังสือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ต่าง และการเขียนที่ผ่านการให้เหตุผลและการนำเสนอที่เป็นลำดับขั้นตอน อีกทั้งตัวชี้วัดเหล่านี้ยังปรากฏอยู่ในหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว สามารถจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น เป็นการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นโดยไม่ต้องนำมาเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นสำหรับครู หรือการใช้กิจกรรมที่แยกส่วนออกจากการจัดการเรียนรู้ปกติ โดยตัวชี้วัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่กำหนด เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ในการประเมินความสามารถพื้นฐาน 3 ด้าน ได้อย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ระดับชั้น	ขอบเขตการประเมิน	ตัวชี้วัด
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ความเพลิดเพลิน ความรู้ ประสบการณ์ และมีประเด็นให้คิดและเขียนบรรยาย ถ่ายทอดประเด็นที่คิดด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น อ่านสาระความรู้ที่	1. สามารถอ่านและหาประสบการณ์จากสื่อที่หลากหลาย 2. สามารถจับประเด็นสำคัญข้อเท็จจริง ความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 3. สามารถเปรียบเทียบแง่มุมต่างๆ เช่น ข้อดี ข้อเสีย ประโยชน์ โทษ ความ

	นำเสนออย่างสนใจ นิยาย เรื่องสั้น นิทาน นิยายปรัมปรา	เหมาะสม ไม่เหมาะสม 4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ อ่านโดยมีเหตุผลประกอบ 5. สามารถถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึก จากเรื่องที่อ่านโดยการเขียน
ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6	การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่อ ประเภทต่างๆที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ ประสบการณ์ ที่เอื้อให้ผู้อ่าน นำไปคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ แก้ปัญหา และถ่ายทอดการ เขียนเป็นความเรียงเชิงสร้างสรรค์ ด้วยถ้อยคำภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน บทความ สุนทรพจน์ คำแนะนำ คำเตือน	1. สามารถอ่านเพื่อหาข้อมูล สารสนเทศเสริมประสบการณ์จากสื่อ ประเภทต่างๆ 2. สามารถจับประเด็นสำคัญ เปรียบเทียบ เชื่อมโยง ความเป็นเหตุ เป็นผลจากเรื่องที่อ่าน 3. สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เรื่องราวเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน 4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านโดยมีเหตุผลสนับสนุน 5. สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความ คิดเห็น คุณค่า จากเรื่องที่อ่านโดยการ เขียน

การพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน คือความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ ด้าน
เหตุผลของผู้เรียน ครูสามารถเลือกรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนและบริบทของ
การสอนของครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น และการประเมิน
ความสามารถและความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

รูปแบบ (Model) (Tosi and Carroll,1982: 163) เป็นคำที่ใช้สื่อเพื่อความหมายหลายอย่าง
โดยทั่วไปจะหมายถึงสิ่งหรือวิธีดำเนินการที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่งตามพจนานุกรม Contemporary
English ของ Longman ได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งสรุปได้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองซึ่งเป็นสิ่งย่อส่วนจากของจริง
2. รูปแบบ หมายถึง คนหรือสิ่งของที่สามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างการดำเนินงานได้
3. รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ รุ่น 486X

Stynerอ้างถึงใน Good ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง สิ่งของสิ่งหนึ่งที่คล้ายคลึงกับสิ่งของ
อีกสิ่งหนึ่งและจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบทางกายภาพ (Physical models) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (model for) หมายถึง แบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริง

1.2 รูปแบบเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (model for) หมายถึง แบบจำลองสร้างและออกแบบไว้เพื่อใช้เป็นต้นแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. รูปแบบเชิงแนวความคิด (Conceptual models) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 โมเดลเชิงแนวความคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual model -of) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎี ที่มีอยู่แล้ว

2.2 โมเดลเชิงแนวความคิดเพื่อสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual model -for) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายตัวสาระของทฤษฎี

ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ คำว่า รูปแบบ หรือ Model เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายหลายอย่าง สิ่งหรือวิธีดำเนินงานที่เป็นรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบจำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชนบท รูปแบบในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น พจนานุกรมได้ให้ความหมายไว้ 5 ความหมาย แต่ที่สรุปได้ว่าสรุปได้ว่า รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของนามธรรม

3. เอกสารหลัก

3.1 ความพึงพอใจ

3.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายได้ท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

กาญจนา ภาสุพันธ์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับตามที่คาดหวังและเป็นสภาพจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ที่มีต่อพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง มีอิทธิพลอย่างมาก ที่ทำให้บุคคลไม่ยอมรับต่อสภาพที่แตกต่าง ไปจากความคิดของตนเอง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบของบุคคล แล้วตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จากผลของการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความ รู้สึกแตกต่างกัน อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต่างกันด้วย เนื่องจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ

เตือนใจ แสงไกร (2549) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคล ที่มีต่อการทำงาน ต่อสภาพแวดล้อมหรือ ต่อการปฏิบัติกิจกรรม ในเชิงบวก ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

วิมลวรรณ ดาวดาษ (2552) สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกชอบ ประทับใจ ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้สัมผัส และรับรู้จากประสาทสัมผัส ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้หรือความเข้าใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม

จากแนวคิดของนักการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีสิ่งเร้าต่างๆมากระตุ้นความรู้สึกนึกคิดและแสดงความรู้สึกออกมาในเชิงบวก ชอบไม่ชอบ ประทับใจ ในการร่วมกิจกรรมต่างๆ

3.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

การปฏิบัติกิจกรรมใดๆ บุคคลจะเกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมนั้นๆ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในกิจกรรมที่มีอยู่ การสร้างแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์

สกอตต์(Scott.1970) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจ ให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผน และวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมึลักษณะดังนี้

- 3.1 คนที่ทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ที่ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกัน ตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นหาคำตอบได้

สมยศ นาวิการ (2545) กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความ พึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิด พื้นฐานที่แตกต่างกัน 2 ลักษณะคือ

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่า ผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งครูผู้สอนที่ต้องการใช้ กิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความ พึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ

ผลการปฏิบัติงานดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองในรูปร่างวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งย่อยเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทน ภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับ ความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทน ที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน จะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทน ที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546) ได้กล่าวถึง เป็นความรู้สึกของบุคคลที่จะตอบสนอง ในด้านความพอใจหรือไม่พอใจ ความชอบหรือไม่ชอบ รวมทั้งการตระหนักในคุณค่า ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อภาษาอังกฤษขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องภาวะที่กลมกลืนสอดคล้องกัน ไม่มีความกดดันด้านใดด้านหนึ่ง จะทำให้เจตคติในสิ่งนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องแต่ถ้าไม่มีความสอดคล้องกันหรือมีแรงกดดันผู้เรียนอาจปรับเปลี่ยน หลีกหนีจากสิ่งนั้นหรืออาจหาเหตุผลมาสนับสนุนความรู้สึกของตนเองได้

2. การเสริมแรง การเสริมแรงและการยกย่อง ชมเชยในรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ จะทำให้ผู้เรียนยอมรับข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนเจตคติตามสิ่งล่อใจ

3. การตัดสินใจทางสังคม การอยู่ในกลุ่มคนที่มีเจตคติแบบใดแบบหนึ่งจะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนเจตคติตามกลุ่มที่ตนสัมพันธ์อยู่ได้

3.3 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ นักการศึกษาได้เสนอวิธีการวัด ไว้อย่างหลากหลายดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536) ได้เสนอวิธีวัดความพึงพอใจไว้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการวัดโดยคอยสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนำข้อมูลไปอนุมานว่า บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งนั้น ๆ อย่างไร

2. การรายงานตนเอง (Self-report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาจากการเล่านี้ สามารถที่จะกำหนดค่าของคะแนนความพอใจได้

3. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามกลุ่มบุคคลที่ใช้เป็นตัวอย่งในการศึกษา แต่บางครั้งอาจไม่ได้ความจริงตามที่คาดหวังไว้ เพราะบุคคลที่ใช้เป็นตัวอย่งอาจไม่ยอมเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง

4. เทคนิคจินตนาการ (Projective techniques) วิธีนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบ เมื่อผู้สอบเห็นภาพแปลก ๆ ก็เกิดจินตนาการออกมาแล้วนำมาตีความหมาย จากการตอบนั้น ๆ ก็พอจะวัดเจตคติได้ว่าพอใจหรือไม่

5. วิธีการวัดทางสรีระ คือ ใช้เครื่องมือ เพื่อสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของร่างกาย

การวัดทางสรีระนี้ สามารถกระทำได้โดย การวัดความต้านกระแสไฟฟ้าของผิวหนัง การขยายของลูกนัยน์ตา การวัดฮอร์โมนบางชนิด

6. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง

ภนิตา ชัยปัญญา (2542) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจ สามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม ต้องการทราบความคิด ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะ กำหนดคำตอบให้เลือกตอบ หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจสอบถามความพอใจในด้านต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะได้ ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจที่สามารถทราบความพึงพอใจ โดยการสังเกต จากพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกทางการพูด กิริยาท่าทาง ซึ่งวิธีนี้ต้องอาศัยการสังเกต อย่างจริงจังและระเบียบแบบแผน

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ สามารถกระทำ ได้หลายวิธีได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เทคนิคจินตนาการ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวัด ความสะดวก และความเหมาะสมเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผลการ วัดมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ หน่วยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิงที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 64 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิงที่เรียน วิชาทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาโดยกำหนดแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

2.2.1 แผนการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs ในการจัดเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ชุด เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ประกอบด้วย

2.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 20 ข้อ

2.2.2 แบบประเมินแผนการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก เป็นแบบแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรวิชาศิลปะในการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรวิชาศิลปะ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1.1 วิเคราะห์องค์ประกอบของรายวิชา โดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ กิจกรรม เนื้อหา และตัวชี้วัด

1.2 วิเคราะห์กิจกรรมรายวิชาทัศนศิลป์ โดยนำเอากิจกรรมที่กำหนดในรายวิชามาวิเคราะห์หารูปแบบการสอน

1.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ โดยนำเอาเนื้อหาหลักของรายวิชามาวิเคราะห์เนื้อหาย่อย

1.4 วิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยนำเอาตัวชี้วัดแต่ละข้อมาจำแนกเป็นด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และด้านคุณลักษณะ

2. จัดหน่วยการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตรมาจัดหน่วยการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ จำนวน 4 ชั่วโมง ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของงานประติมากรรม
2. สืบค้นข้อมูลงานปั้นงานแกะสลัก
3. ออกแบบงานปั้นงานแกะสลัก
4. ลงมือปฏิบัติงานปั้นงานแกะสลัก

3. คัดเลือกหน่วยการเรียนรู้เพื่อการศึกษาผู้ศึกษาได้คัดเลือกหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการปั้นและการแกะสลัก เนื่องจากเด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เด็กขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก และทำให้เกิดทัศนคติไม่ดีต่อวิชาทัศนศิลป์

4. ศึกษา ค้นคว้า นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ผู้ศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้นี้โดยผู้ศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่ารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยนี้มากที่สุดคือการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ผู้ศึกษาได้นำหน่วยการเรียนรู้การปั้นและการแกะสลัก นวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs มาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ศึกษาดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

5.1 กำหนดกรอบแนวคิดการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs เป็นบันไดให้นักเรียนพัฒนาไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยครูจะต้องมีความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 Step ประกอบด้วย

- 1) การเรียนรู้ตั้งคำถาม (Learning to Question)
- 2) การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)
- 3) การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

- 4) การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to Communicate)
- 5) การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

5.2 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

ที่	เรื่อง	ชั่วโมง
ขั้นที่ 1	Learning to question	1
ขั้นที่ 2	Learning to search	1
ขั้นที่ 3	Learning to construct	1
ขั้นที่ 4	Learning to communicate	1
ขั้นที่ 5	Learning to service	1
Pre – Test and Post – test		1

5.3 ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบ Rating scale นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแผนให้สมบูรณ์

5.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้

หลังจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ได้นำแผนดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา ระดับคุณภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.50 - 5.00	ระดับ มากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับ มาก
2.50 - 3.49	ระดับ ปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับ น้อย
1 - 1.49	ระดับ น้อยที่สุด

ซึ่งมีรายชื่อนผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	ความเชี่ยวชาญ
1	นางศศิธร หาคำ	ที่ปรึกษาโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง	กศ.ม.การประถมศึกษา ครูต้นแบบปี 2542 สาขาคณิตศาสตร์
2	นางสาวพัชรา ทูมนันท์	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง	ปริญญาโท สาขาบริหารหลักสูตร
3	นางศิวเนตร การกล้า	ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง	ปริญญาตรีดนตรีศึกษา
4	นางสิริรัฐ วงสโภชัย	ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง	ปริญญาตรีการประถมศึกษา
5	นางนภาพร ภาเชื้อ	ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์	ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์

5.5 ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

5.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/ 2

โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

6. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

6.1 ศึกษาเอกสาร การสร้างแบบวัดความพึงพอใจเป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งคำนึงถึงข้อความในแง่ของความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะกระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปไม่ใช่เป็นข้อความ และเป็นข้อความที่สั้นเข้าใจง่าย และชัดเจนได้แก่

6.1.1 สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ล้วน สายยศ, อังคณา สายยศ, 2538)

6.1.2 การวัดด้านจิตพิสัย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

6.2 นำความรู้และข้อมูลจากเอกสารตามข้อ 6.1 มาปรับปรุงสร้างเป็นแบบวัดความพึงพอใจ ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาความพึงพอใจต่อวิชาทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

6.3 นำแบบวัดความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

6.4 นำแบบวัดความพึงพอใจนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการและเทคนิคการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

2. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อวางแผนการออกข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด
3. เลือกประเภทของแบบทดสอบที่จะวัด คือ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยแบบเลือก ตอบ จำนวน 20 ข้อ
4. เขียนข้อสอบตามที่วางแผนไว้
5. ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
6. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
7. ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นฉบับเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ตั้งแต่วันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 9 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/ 2 ไปทดสอบกับนักเรียน รวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
2. ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกำหนดแผนการสอนโดยกำหนดแผนรายชั่วโมงดังนี้

ที่	เรื่อง	ชั่วโมง
ขั้นที่ 1	Leaning to question	1
ขั้นที่ 2	Leaning to search	1
ขั้นที่ 3	Learning to construct	1
ขั้นที่ 4	Learning to communicate	1
ขั้นที่ 5	Learning to service	1
Pre – Test and Post – test		1

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ไปทดสอบกับนักเรียนรวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

4. วิเคราะห์ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนโดยนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายของคะแนน ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์ใช้วัดระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1 - 1.49	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนผลการประเมินทักษะ หรือคะแนนการประเมินความพึงพอใจ ใช้สูตร(ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวัดก่อนเรียน และหลังเรียนโดยคำนวณจากสูตร t-test dependent (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} ; df = n - 1$$

เมื่อ t	หมายถึง	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา
D	หมายถึง	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
n	หมายถึง	จำนวนคู่
$\sum D^2$	หมายถึง	ผลรวมของ D แต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum D)^2$	หมายถึง	ผลรวมของ D ทั้งหมดยกกำลังสอง

2.1.2 ร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่นิยมใช้กันมาก โดยเป็นการเปรียบเทียบความถี่หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จะหาค่าร้อยละจากสูตรต่อไป

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ทักษะศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ที่เรียนเรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs โดยมีลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs แผนการจัดการเรียนรู้
2. ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้

t-test dependent

3. ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs
4. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

T	คือ	ความมีนัยสำคัญ
N	คือ	จำนวนนักเรียน
T1	คือ	คะแนน pre – test
T2	คือ	คะแนน post – test
\bar{X}	คือ	คะแนนเฉลี่ย
%	คือ	เปอร์เซ็นต์
ΣX	คือ	ผลรวมของคะแนน
D	คือ	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
D^2	คือ	D แต่ละตัวยกกำลังสอง
R	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
P	แทน	ค่าร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1. การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

จากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคุณภาพของแผนการจัดการเรียน จากการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวมเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	ออกแบบและเขียนแผนกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนล่วงหน้าทุกครั้งก่อนสอน	4	5	4	5	5	4.6
2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
3	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านภาษา(literacy) ตัวเลข (numeracy) เหตุผล(reasoning Ability)	5	4	4	4	4	4.2
4	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างหลากหลายวิธีสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	5	4	5	4.8
5	แผนการจัดการเรียนรู้ออกแบบสื่อ นวัตกรรม ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการคิดที่สร้างสรรค์	4	5	5	4	4	4.4
6	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุวิธี ประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง	4	5	4	5	4	4.4
7	หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูได้นำบันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก้ไขในโอกาสครั้งต่อไป	4	5	5	5	5	4.6
คะแนนเฉลี่ย							4.57

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับ มากที่สุด แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน วิชาทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชาทัศนศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก

ผลการทดลอง	N	\bar{X}	SD	D	D^2	t	p
ก่อนเรียน	33	11.70	2.09	98	335	14.56	.01
หลังเรียน	33	14.70	1.70				

Df29** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 11.70 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียน เท่ากับ 14.70 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ 5 - STEPs ในกิจกรรมการเรียน ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 STEPs

3.1 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs รายละเอียดผลความพึงพอใจของนักเรียนดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

ข้อสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ										\bar{x}	คุณภาพ
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. นักเรียนชอบที่ครูให้ตั้งคำถามและตอบคำถามเอง	-	-	2	6.06	4	12.12	15	45.45	10	30.30	3.81	มาก
2.นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.68	มาก
3.นักเรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ที่จะค้นคว้าข้อมูลเสมอ	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.63	มาก
4.นักเรียนได้รับคำชื่นชมจากคุณครูในการพูดรายงานหน้าชั้นเรียน	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.63	ปานกลาง
5.เมื่อนักเรียนเรียนรู้ในกลุ่มนักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของ	-	-	-	-	6	18.18	13	39.39	12	36.36	3.93	มาก

เพื่อนเสมอ													
6.นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็นอย่าง หลากหลายและ สร้างสรรค์	-	-	1	3.03	3	9.09	18	54.54	9	27.27	3.87	มาก	
7. เมื่อร่วมกิจกรรม กลุ่มนักเรียนเคย ช่วยเพื่อนทำงาน ในกลุ่ม	-	-	-	-	6	18.18	13	39.39	13	39.39	4.09	มาก	
8.นักเรียนได้รับคำ ชมจากคุณครูว่า ทำงานได้ถูกต้อง	-	-	4	12.12	8	24.24	18	54.54	1	3.03	3.30	ปาน กลาง	
9.นักเรียนมีความ ภาคภูมิใจผลงาน ของตนเอง	-	-	-	-	5	15.15	11	33.33	14	42.42	3.90	มาก	
10.นักเรียนพอใจ และภูมิใจที่จะ แบ่งปันความรู้และ ผลงานให้เพื่อนได้ ศึกษา	-	-	1	3.03	5	15.15	12	36.36	13	39.39	3.93	มาก	
รวมเฉลี่ย	3.75											มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนเคยช่วยเพื่อนทำงานในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.81 รองลงมาคือ นักเรียนพอใจและภูมิใจที่จะแบ่งปันความรู้และผลงานให้เพื่อได้ศึกษาและนักเรียนเรียนรู้ในกลุ่มนักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ คิดเป็นร้อยละ 78.78 รองลงมาคือนักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆและนักเรียนมีความภาคภูมิใจผลงานของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 78.18 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 77.57 และนักเรียนชอบตั้งคำถามและตอบคำถามเอง คิดเป็นร้อยละ 76.36

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ที่เรียนเรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและงานแกะสลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

วิธีการดำเนินการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 – STEPs ในการจัดการเรียนการสอน

2. ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิงที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 64 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 /2 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาโดยกำหนดแบบเจาะจง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ความพึงพอใจของเรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs

3.เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ 5 – STEPs

3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้น และการแกะสลัก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

การดำเนินการทดลอง

1. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. สอนตามแผนการสอนโดยกระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ประเมินความพึงพอใจโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs

สรุปผลการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$)

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 4.57 เป็นระดับมากที่สุด แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรวิชาศิลปะ วิเคราะห์องค์ประกอบของรายวิชาทัศนศิลป์ โดยนำเอากิจกรรมที่กำหนดในรายวิชามาวิเคราะห์หา รูปแบบการสอน วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ และนำเอาเนื้อหาหลักของรายวิชามาวิเคราะห์ เนื้อหาย่อย ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 - STEPs นำมา เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงและแก้ไข แผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 11.70 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน เท่ากับ 14.70 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กนักเรียนได้สนใจและศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตัวเองอยากรู้ และหาข้อมูล เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กนักเรียนได้ฝึกการสรุปองค์ความรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร และเด็กนักเรียนได้มีโอกาสในการศึกษา กล้าแสดงออก สื่อสารอย่างมั่นใจ เด็กนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน นำเสนอผลงานของตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน ดังจะเห็นได้จาก

คะแนนของกระบวนการจัดการเรียนการรู้ 5 – STEPs คิดเป็นร้อยละ 72.72 อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เด็กนักเรียนยังได้มีการฝึกปฏิบัติงานปั้นและแกะสลัก ดังจะเห็นได้จากคะแนนของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.84 อยู่ในระดับดีมาก เด็กนักเรียนยังได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากคะแนนของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 96.96 อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งในการจัดกิจกรรมเด็กนักเรียนได้มีการทำงานเป็นกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมการเข้ากลุ่มของนักเรียน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 – STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเด็กได้ฝึกปฏิบัติ ลงมือทำ จากสิ่งที่ตนเองสนใจชอบทำให้เกิดความรักภาคภูมิใจในผลงาน เด็กนักเรียนสนุกสนานจากการได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับคำชื่นชมจากครูและเพื่อนๆ ได้แสดงความคิดเห็น ได้แบ่งปันความรู้กับเพื่อนๆ ในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ที่เรียนเรื่อง ประเพณีลอยกระทง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียน ในเรื่องทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบและลงมือปฏิบัติจริง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก รู้จักแก้ปัญหา และมีความภาคภูมิใจในผลงานตนเอง จึงควรนำไปทดลองใช้กับเนื้อหาสาระหน่วยอื่นๆในวิชาทัศนศิลป์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรนำเอารูปแบบ และกระบวนการศึกษาในครั้งนี้นำไปทำการศึกษากับเนื้อหาวิชาของกลุ่มสาระอื่นๆ

2.2 ควรมีการจัดทำชุดฝึกทักษะเพื่อจะได้พัฒนาเด็กนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

- เดือนใจ แสงไกร.(2549). การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) การค้นคว้าอิสระ. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เพเพอร์ท Papert .(2551). อ้างถึง ทิศนาแชมมณี.ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภนิดา ชัยปัญญา.(2542). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสม โครงการปรับ โครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.(2543). การวัดด้านจิตพิสัย.กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 โดย James Bellanca และ Ron Brandt บรรณาธิการ ; วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อชิป จิตตฤกษ์ แปล. กรุงเทพฯ : openworlds.
- วิมลพรรณ ดาวดาษ.(2552). การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง ข้าวล้อมตอซัง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบัวสุวรรณ ประดิษฐ์. ปริญญานิพนธ์ กศม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,กระทรวงศึกษาธิการ.(2553). คู่มือครูรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์,ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ สก.สค. ลาดพร้าว.
- สก๊อตต์ (Scott.1970)Scott, Myers.M. (1970). Ever Employer a manager : More Meaningful Work Through Job Environment. New York : Mc Graw-Hill,1970.
- สมยศ นาวิการ.(2545). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ. สถาบันส่งเสริมการสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2551). หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลน้องหญิง พ.ศ. 2556. จังหวัดอุบลราชธานี
- Piagetและวิก็อตสกี Vygotsky อ้างถึง ทิศนา แชมมณี. 2554. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Tosi and Carroll,ST(1982).Management.New York: John Wiley and Sons
- Willer. Scientific Sociology:Theore and Method. Englewood cliff,NJ:Prentice-Hall,1986.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	ความเชี่ยวชาญ
1	นางศศิธร หาคำ	ที่ปรึกษาโรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	กศ.ม.การประถมศึกษา ครูต้นแบบปี 2542 สาขาคณิตศาสตร์
2	นางสาวพัชรา ทูมนันท์	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	ปริญญาโท สาขาบริหารหลักสูตร
3	นางศิวเนตร การกล้า	ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	ปริญญาตรีดนตรีศึกษา
4	นางสิริวิฐ วงสโภชย์	ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	ปริญญาตรีการประถมศึกษา
5	นางนภาพร ภาเชื้อ	ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์

ภาคผนวก ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง แสดงคุณภาพของแผนการจัดการเรียน จากการศึกษาตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวมเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	ออกแบบและเขียนแผนกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนล่วงหน้าทุกครั้งก่อนสอน	4	5	4	5	5	4.6
2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
3	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านภาษา(literacy) ตัวเลข (numeracy) เหตุผล(reasoning Ability)	5	4	4	4	4	4.2
4	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างหลากหลายวิธีสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	5	4	5	4.8
5	แผนการจัดการเรียนรู้ออกแบบสื่อ นวัตกรรม ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการคิดที่สร้างสรรค์	4	5	5	4	4	4.4
6	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุวิธี ประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง	4	5	4	5	4	4.4
7	หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูได้นำบันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก้ไขในโอกาสครั้งต่อไป	4	5	5	5	5	4.6
	คะแนนเฉลี่ย						4.57

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียน

วิธีทำ $\frac{32}{7} = 4.57$
 $\bar{X} = 4.57$

ตาราง แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - Steps ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก

เลขที่	คะแนน		x^2	D	D^2
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			
1	13	15	225	2	4
2	14	16	256	2	4
3	8	11	121	3	9
4	10	14	196	4	16
5	10	13	169	3	9
6	9	12	144	3	9
7	11	13	169	2	4
8	14	17	289	3	9
9	12	15	225	3	9
10	12	15	225	3	9
11	12	15	225	3	9
12	15	18	324	3	9
13	12	15	225	3	9
14	13	16	256	3	9
15	13	16	256	3	9
16	11	14	196	3	9
17	11	13	169	2	4
18	7	12	144	5	25
19	10	13	169	3	9
20	10	15	225	5	25
21	11	14	196	3	9
22	13	15	225	2	4
23	14	17	289	3	9
24	10	14	196	4	16
25	10	13	169	3	9
26	13	16	256	3	9
27	12	14	196	2	4
28	12	14	196	2	4
29	11	14	196	3	9
30	15	18	324	3	9
31	13	15	225	2	4

32	14	17	289	3	9
33	12	16	256	4	16
รวม	$\Sigma X=386$	$\Sigma X=485$	$\Sigma x^2 = 7221$	$\Sigma D=98$	$\Sigma D^2= 335$
รวมเฉลี่ย	$\bar{X}=11.69$	$\bar{X}=14.69$			

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}; df = n - 1$$

เมื่อ

t	หมายถึง	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา
D	หมายถึง	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
n	หมายถึง	จำนวนคู่
ΣD^2	หมายถึง	ผลรวมของ D แต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\Sigma D)^2$	หมายถึง	ผลรวมของ D ทั้งหมดยกกำลังสอง

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$= \frac{98}{\sqrt{\frac{33(335) - (98)^2}{33-1}}}$$

$$= \frac{98}{\sqrt{\frac{11055 - 9604}{32}}}$$

$$= \frac{98}{\sqrt{\frac{1451}{32}}}$$

$$= \frac{98}{\sqrt{45.34}}$$

$$= \frac{98}{6.73}$$

$$t = 14.56$$

ตารางแสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง การปั้นและการแกะสลัก โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 - STEPs

ข้อ สอบถาม	ระดับความพึงพอใจ										\bar{x}	ΣX	ร้อยละ
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
1	-	-	2	6.06	4	12.12	15	45.45	10	30.30	3.81	126	76.36
2	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.68	129	78.18
3	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.63	120	72.72
4	-	-	-	-	8	24.24	19	57.57	4	12.12	3.63	111	67.27
5	-	-	-	-	6	18.18	13	39.39	12	36.36	3.93	130	78.78
6	-	-	1	3.03	3	9.09	18	54.54	9	27.27	3.87	128	77.57
7	-	-	-	-	6	18.18	13	39.39	13	39.39	4.09	135	81.81
8	-	-	4	12.12	8	24.24	18	54.54	1	3.03	3.30	109	66.06
9	-	-	-	-	5	15.15	11	33.33	14	42.42	3.90	129	78.18
10	-	-	1	3.03	5	15.15	12	36.36	13	39.39	3.93	130	78.78
รวมเฉลี่ย											3.75	1247	76.56

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

$$\text{วิธีทำ } p = \frac{1,247}{1,650} \times 100 = 75.57$$

$$P = 78$$

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

$$\text{วิธีทำ } \bar{X} = \frac{37.50}{10} = 3.75$$

$$\bar{X} = 3.75$$

ภาคผนวก ค.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ง. ผลงาน / ประมวลรูปภาพ

ประวัติผู้จัดทำ

ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อ/นามสกุล นางผกาพรรณ ประสานจิตร์
วัน/เดือน/ปีเกิด 19 กันยายน พ.ศ. 2512 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 3 ถนนเทศบาล 42ตำบล วารินชำราบ
อำเภอ วารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190 โทรศัพท์ 094-3011389 , 045-
323139โทรสาร –
E-mail : pakapan 2015@gmail.com
2. ตำแหน่งปัจจุบัน ครูโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
เริ่มปฏิบัติงานวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.
2557 รวมเวลาทั้งสิ้น 13 ปี 1 เดือน (นับถึงวันที่กำหนดในคุณสมบัติ)
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง ตั้งอยู่เลขที่ 118/1 บ้านทุ่งปริญา ถนน อุบล-ตระการ ตำบล
หล่ออำเภอ ตระการพิชผล จังหวัด อุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34130 โทรศัพท์ 045-481151, 045-
481373
โทรสาร 045-481151 E-Mail nongying20@hotmail.com
3. ประวัติการศึกษา (จากระดับสูงสุดถึงระดับมัธยมศึกษา)

วุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา

- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาปฐมวัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	พ.ศ. 2556
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คณะศิลปประจําชาติ เอกจิตรกรรมไทย	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตเพาะช่าง)	พ.ศ. 2532
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เอกจิตรศิลป์	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	พ.ศ. 2530

4. ประวัติการทำงาน (ตั้งแต่บรรจุถึงปัจจุบัน)

วัน/เดือน/ปี	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน	ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชาทัศนศิลป์	โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

5. ประวัติและการได้รับรางวัล

วัน/เดือน/ปี	ชื่อรางวัล	หน่วยงานที่มอบรางวัล
11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557	ครูผู้ฝึกสอนนักเรียนชนะเลิศระดับเหรียญทองการแข่งขันทักษะวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับชาติ ปีการศึกษา 2556	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555	“หนึ่งแสนครูดี” ประจำปี 2555	คุรุสภา
13 มกราคม พ.ศ. 2555	“ครูสอนดี” สอนเป็น เห็นผล คนยกย่อง ประจำปี พ.ศ. 2554	สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน
16 มกราคม พ.ศ. 2555	ครูผู้สอนดีเด่น คุรุสภา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัด ประจำปี 2554 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดีเด่น	คุรุสภา